ת משנה שם (לט:). א הכי מפרש לה שם בגמרא אליבא דרב דקיימא לן קונתיה. ב שם בגמרא, ויכרב. ג משנה שם (מ.).

יז ת מִי שֶׁהָיוּ לוֹ פֵּרוֹת מֻפְקָדִים בְּעִיר אַחֶרֶת רְחוֹקָה מִמֶּנּוּ וְעֵרְבוּ בְּנֵי אוֹתָהּ הָעִיר לָבֹא אֲצָלוֹ, לֹא יָבִיאוּ לוֹ מִפֵּרוֹתָיו, (מ) * שֶׁפֵּרוֹתָיו כְּמוֹהוּ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, (מא) * א כְּשֶׁיִּחֵד לָהֶם קֶרֶן זָוִית, ב אֲבָל אִם (מב) לֹא יִחֵד לָהֶם, הֲרֵי הֵם (מג) כְּרַגְלֵי זֶה שֶׁהֵם מֻפְקָדִים אֲצָלוֹ: יח ג מִי שֶׁזִּמֵּן אֲצָלוֹ אוֹרְחִים (מד) בְּיוֹם טוֹב, לֹא יוֹלִיכוּ בְּיָדָם מָנוֹת לְמָקוֹם שֶׁאֵין בַּעַל הַסְּעוּדָה יָכוֹל לֵילֵךְ בּוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן זִכָּה לָהֶם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב עַל יְדֵי אַחֵר בְּמָנוֹת אֵלּוּ:

שצח דִּין הֵיאַךְ מוֹדְדִין אַלְפַּיִם אַמָּה. ובו י״א סְעִיפִים:

א בְּרֵישִׁית עֵרוּבִין נ״ה (ע״א) וּבְגֶמָרָא שָׁם.

א הַבָּא לִמְדֹּד אַלְפַּיִם אַמָּה שֶׁל תְּחוּם הָעִיר, אִם הָיְתָה הָעִיר (ס) (א) אֲרִיכָא וְקַטִּינָא, אוֹ שֶׁהָיְתָה מְרֻבַּעַת (ב) וְלֹא לְרִבּוּעַ הָעוֹלָם, הוֹאִיל וְיֵשׁ לָהֶם (ג) אַרְבַּע זָוִיּוֹת שָׁווֹת, מַנִּיחִים אוֹתָהּ (ד) כְּמוֹת שֶׁהִיא

בֵּאוּר הַגְּרָ״א

שֶׁל שְׁלֹמֶה, גְּמָרָא (עירובין מו.). וּמִשְׁמַע בְּתוֹסְפוֹת דֶּרֶךְ (מ״ו) [מ״ז] (ע״ב ד״ה חרם) דְּבְתוֹךְ הַתְּחוּם מִקְרֵי סְמוּךְ לָעִיר. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח), עַיֵּן שָׁם:

א (ס) אֲרִיכָא. פָּרוּשׁ, שְׁאֵין רְחָבָהּ כְּאָרְכָּהּ:

בֵּאוּר הַלָּכָה

דַּיִּשׁ חוֹלְקִים עַל זֶה. וּנְבָאַר, א] דְּהֶאֱמַת שִׁיטַת הַמְחַבֵּר הוּא עַל פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ תָּם לְבַיְּצָה לט: ד״ה הכא) וְרא״ש (סר׳ יכ) וְרַ״ן (כא: ד״ה ובגמ׳). [גַּם בְּחִדּוּשֵׁי רְאָ״ה לְבֵיצָה מַחֲזִיק בְּשִׁיטַת רַבֵּנוּ תָּם, אֶלָּא דְּנוֹטֶה שָׁם לוֹמַר דְּאַף כְּרַגְלֵי הַמַּמְלֵא קָאֲמַר, אֲבָל גַּם כְּרַגְלֵי הַמִּתְמַלֵּא צָרִיךְ לִהְיוֹת, וְאֵינוֹ יָכוֹל הַשֵּׁנִי לְהוֹלִיךְ אֶלָּא לְמָקוֹם שֶׁעָרְבוּ שְׁנֵיהֶם, עַיֵּן שָׁם. וְטַעְמוֹ מוּכָן עַל פִּי מַה שֶּׁכָּתַב בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א לְהַקְשׁוֹת עַל סְבָרַת רַבֵּנוּ תָּם, עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א (לט:), וְרוֹק]. אֲבָל בְּאֶמֶת רב ראשונים חוֹלְקִים עַל זֶה וְדַעְתָּם דַּהֲרֵי הֵם כְּרַגְלֵי הַמִּתְמַלֵּא, לְפִי מַה דְּקַיְימָא לָן בְּכָל מָקוֹם הַמַּגִּיעַ מְצִיאָה לַחֲבֵרוֹ קָנָה חֲבֵרוֹ, וְהֵם רַשַׁ״י (ד״ה במגביה) וְרַשְׁבָּ״ם מוּבָא בְּתוֹסָפוֹת (ד״ה הכא), וְכֵן פְּסַק רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל בְּפֵרוּשׁוֹ [וּמַה שֶּׁמֵּבִיא בְּהַגָּ״ה מֵימוֹנִי (יו״ט פ״ה אות י) בְּשֵׁם הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל, מְגַמְגֵּם, וְאָפְשָׁר טָעוּת סוֹפֵר יֵשׁ שָׁם], וְכֵן הוּא דַּעַת בַּעַל הַמָּאוֹר וְהָרַאֲבַ״ד שָׁם (כא:) בְּהַשָּׁגוֹתָיו, וְכֵן הוּא דַּעַת הָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו (לט:), עַיֵּן שָׁם שֶׁהָאֲרִיךְ וְהִקְשָׁה עַל סְבָרַת רַבֵּנוּ תָּם, וְכֵן נוֹטֶה דַּעַת הַמְּאִירִי עַיֵּן שָׁם, וְכֵן הוּא דַּעַת הַמַּגִּיד (יו״ט פ״ה הי״ד) וְכָתַב שָׁם שֵׁכֵן דַּעַת הָרַמְבַּ״ם וְהֵרִי״ף שֶׁהִשְׁמִיטוּ הַלָּכָה זוֹ מִשּׁוּם דְּסָמְכוּ עַל הַכְּלָל הַיָּדוּעַ דְּהַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵרוֹ קָנָה חֲבֵרוֹ וְנִטְעַם זֶה עַל הַשִּׁטְמָת הֵרִי״ף וְהָרַמְבַּ״ם יוֹתֵר נוֹחַ מִטַּעַם הָרַ״ן, דְּפָסְקוּ כְּרַב שֵׁשֶׁת וְסָמְכוּ עַל סְתָם מַתְנִיתִין דְּבוֹר שֶׁל עוֹלֵי בָבֶל כְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא, וּמִדְּלֵא חִלְקוּ בִּסְתָמָא מֵיירֵי בֵּין שֶׁמְּמַלֵּא לְצָרְכּוֹ בֵּין שֶׁמְּמַלֵּא לְצָרְכָּן חֲבֵרוֹ, דְּזֶה הוּא דְּחַק גָּדוֹל], וְכֵן דַּעַת הָרִיאַ״ז (בשלט״ג אות א), אֶלָּא שֶׁהוּא הֶעְתִּיק רַק בְּשֶׁנִּתְנוּ לוֹ וּמִטַּעַם דְּקָנָה מִן הַהֶפְקֵר וְהוּא רַק כְּפִי הַמּוּבָא בְּסוּגְיָא דִּבְיָצָה, אֲבָל לְפִי מַה דְּקַיְימָא לָן בְּכָל מָקוֹם הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵרוֹ קָנָה חֲבֵרוֹ אֵין אָנוּ צְרִיכִין לָזֶה, וְאָפְשָׁר שֶׁגַּם כַּוָּנָתוֹ כֵּן אֶלָּא שֶׁהֶעְתִּיק כְּפִי הָאֲמוּר בְּסוּגְיָא דִּבְיָצָה לְרַב נַחְמָן, וְכֵן פָּסַק בְּשִׁיטַת ר״י בַּר בָּרוּךְ בְּאַלְפַסִי דִּכְרַגְלֵי מִי שֶׁנִּתְמַלֵּא. וּבְאַלִּיָּה רַבָּה (ס״ק יד) וּבְנַהַר שָׁלוֹם (סק״ד) הָעֲרוּ כְּמַעַט בְּכָל הַדְּבָרִים, אֶלָּא דְּהֵם כָּתְבוּ וְצִיְּרוּ דִּין זֶה בְּשֶׁכְּבָר בָּא לִידֵי מִי שֶׁנִּתְמַלֵּא, וּבֶאֱמֶת יֵשׁ יוֹתֵר סְבָרָא לוֹמַר כִּרְגְלֵי מִי שֶׁנִּתְמַלֵּא בְּשָׁעָה שֶׁהֵם בְּיָדוֹ מִבְּשָׁעָה שֶׁעֲדַיִן הֵם בְּיַד הַמְמַלֵּא, עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א (שם) בְּקֻשְׁיוֹתָיו עַל שִׁיטַת רַבֵּנוּ תָּם, וְדוֹק:

יז * שֶׁפֵּרוֹתָיו כָּמוֹהוּ. וּבְתוֹסֶפְתָּא סוֹף בֵּיצָה (פ״ד ה״ט) אִיתָא, וְאִם יֵשׁ שָׁם אַפּוֹטְרוֹפּוֹס (רְצוֹנוֹ לוֹמַר בִּמְקוֹם הַפֵּרוֹת) מַנִּיחַ נְכָסָיו שֶׁל בַּעַל הַפֵּרוֹת, מְבִיאִין עַל פִּי אַפּוֹטְרוֹפּוֹס אִם הוּא עָרֵב, עַד כָּאן לְשׁוֹנָם. וּפְשׁוּט הוּא דְּהֵרֵי לֵיהּ כְּמוֹ רוֹעֶה הַמּוּבָא בְּסָעִיף ה׳:

* כְּשֶׁיִּחֵד לָהֶם קֶרֶן זָוִית. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סי׳ י״ג) וְטוּר וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ד׳ ח״ג). אֲכָן בָּאֶמֶת לְשׁוֹן הַמְחַבֵּר שֶׁהוּא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (יו״ט פ״ה הי״ג) וְכֵן פָּרַשׁ] הָרַאָ״ה וּמְאִירִי וְרוֹא״שׁ (סי׳ י״ג) וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ד׳ ח״ג). אֲכָן בָּאֶמֶת לְשׁוֹן הַמְחַבֵּר שֶׁהוּא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם וְדַאֲפִלּוּ לֹא יָדַע הַנִּפְקָד שֶׁבְּדַעַת בַּעַל הַפֵּרוֹת לְקַחַם, מִכָּל מָקוֹם אִם בַּעַל הַפֵּרוֹת חָשַׁב בְּעֵת קְנִיַּת שְׁבִיתָתוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם לְמָחָר, מַתָּר לְהַבִּיאָן דְּקָנוּ שְׁבִיתָתוֹ. וּרְאָיָה מִשַּׁ״ס (שם) דְּאָמַר וּשְׁמוּאֵל אָמַר וְכוּ׳ מִי נִיחָא לֵיהּ דְּלוּקְמֵי בְּרִשּׁוּתֵיהּ, וְרַב פָּלִיג עַל זֶה דְּמִסְתָּמָא כֵּיוָן דְּאוֹקְמָא בְּרִשּׁוּתֵיהּ לְעִנְיַן שְׁמִירָה, נִיחָא לֵיהּ דְּלוּקְמֵי בְּרִשּׁוּתֵיהּ גַּם כֵּן לְעִנְיַן עֲרוּב, אֲמָנָם בְּעִנְיָנוּ דְּחָשַׁב בְּהֶדְיָא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אִם כֵּן גַּם לְרַב לֹא נִיחָא לֵיהּ לְאוֹקְמֵיהּ בְּרִשּׁוּת הַנִּפְקָד לְעִנְיַן זֶה, וְכֵן מוּכָח בְּהַשָּׁגוֹת הָרַאֲבַ״ד (שם), עַיֵּן שָׁם: יח (לח) כֵּן מַשְׁמַע מַרְשַׁ״י (ד״ה מ״ז), וּפְשׁוּט:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּקַיְימָא לָן הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵרוֹ קָנָה חֲבֵרוֹ, הַיְנוּ מִשּׁוּם מִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ זָכֵי נַמֵּי לְחַבְרֵיהּ, וְכֵיוָן דְּלֹא זָכֵי אֶלָּא מִכֹּחוֹ הֲרֵי הֵם כְּרַגְלָיו. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה לצורך) שֶׁהֲרְבֵּה חוֹלְקִין עַל זֶה. וְדַע, דְּאִם הַבּוֹר מַיִם (לג) הָיָה שֶׁל שְׁתֵּפוּת וּמִלֵּא לְצָרְכּוֹ שֶׁתָּפוֹ, לְכַלַּי עַלְמָא כְּרַגְלֵי מִי שֶׁנִּתְמַלְּאוּ בִּשְׁבִילוֹ, שֶׁהֲרֵי מֵחֶלְקוֹ נָתַן לוֹ, דִּבְדִרַבָּנָן קַיְימָא לָן דְּיֵשׁ בְּרִירָה וְאֵינוֹ זוֹכֶה כְּלָל מֵחֶלֶק הָרִאשׁוֹן: יז (מ) שֶׁפֵּרוֹתָיו כָּמוֹהוּ. וַהֲרֵי הוּא לֹא הִנִּיחַ עֵרוּב: (מא) כְּשֶׁיִּחֵד לָהֶם קֶרֶן זָוִית. דְּהַיְנוּ שֶׁאוֹשְׁלֵיהּ בֵּיתָא (לז) וַאֲמַר לֵיהּ ׳הָא בֵּיתָא קַמָּךְ׳, שֶׁאֵין כָּאן קַבָּלַת שְׁמִירָה, לְפִיכָךְ הֲרֵי הֵם בִּרְשׁוּת בָּעָלָיו. וּפְשׁוּט דְּהוּא הַדִּין שְׁאָרֵי אֲפָנִים שֶׁאֵין עָלָיו חוֹבַת שְׁמִירָה מִן הַדִּין, עַל פִּי הַמְבֹאָר בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט רֵישׁ סִימָן רצ״א (סעיפים ב־ה): (מב) לֹא יִחֵד לָהֶם. אֶלָּא קִבְּלָן תַּחַת רְשׁוּתוֹ וּבְאַחֲרָיוּתוֹ קָנִימִי, לְפִיכָךְ הֲרֵי הֵם כְּרַגְלָיו: (מג) כְּרַגְלֵי זֶה וְכוּ׳. וּלְפִי זֶה, אִם הֵם לֹא עֵרְבוּ, אָסוּר לוֹ לְהַבִּיאָן אֲצָלוֹ, (לה) וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁעֵרַב. וְכָל זֶה כְּשֶׁהִנִּיחַ פֵּרוֹת בְּסָתָם (לו) וְאַחַר כָּךְ נִמְלַךְ לִטֹּל מֵהֶן בְּיוֹם טוֹב, אֲבָל אִם הָיָה הַדָּבָר עוֹמֵד לִטֹּל מֵהֶן בְּיוֹם טוֹב, הֵם (לז) בִּרְשׁוּת בַּעֲלֵיהֶן בְּכָל אֹפֶן: יח (מד) בְּיוֹם טוֹב. הוּא הַדִּין אִם הִזְמִינָם (לח) מִבְּעוֹד יוֹם, כָּל שֶׁלֹּא זָכָה לָהֶן הֲרֵי הֵם בִּרְשׁוּת, בַּעַל הַסְּעוּדָה שֶׁקָּנוּ שְׁבִיתָה אֲצָלוֹ, וּכְדִמְסַיֵּם ׳אֶלָּא אִם כֵּן זִכָּה׳ וְכוּ׳:

א (א) אֲרִיכָא וְקַטִּינָא. פָּרוּשׁ, שְׁאֵין רְחָבָהּ כְּאָרְכָּהּ: (ב) וְלֹא לְרִבּוּעַ הָעוֹלָם. הַיְנוּ, שְׁאֵין עוֹמֶדֶת צְפוֹנָה לְצִפּוֹן הָעוֹלָם וּדְרוֹמָהּ לְדָרוֹם הָעוֹלָם, אֶלָּא בַּאֲלַכְסוֹן: (ג) אַרְבַּע זָוִיּוֹת שָׁווֹת. לְאַפּוֹקֵי כְּשֶׁהִיא רְחָבָה מִצַּד אֶחָד וּקְצָרָה מִצַּד אַחֵר, אֵין זֶה זָוִיּוֹת שָׁווֹת וְאֵין זֶה רִבּוּעַ, וּמְרֻבָּעִין אוֹתָהּ, כַּמְבֹאָר בְּסָעִיף ד׳: (ד) כְּמוֹת שֶׁהִיא. הַיְנוּ בַּאֲרִיכָא וְקַטִּינָא אֵין מוֹסִיפִין עַל רָחְבָּהּ לְהַשְׁווֹתָהּ לְאָרְכָּהּ, וְכֵן

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (סי״ח) פסק כהמחבר שהמים כרגלי הממלא אף לאחר שבאו לידי חבירו. ב] וכן בשו״ע הרב (סי״ט) כתב שהדין תלוי אם הנפקד קבל על עצמו חיוב שמירה או לא.

עוז והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah